

GAZETA

MAZILILOR și RĂZEȘILOR

BUCOVINENI.

===== Apare de două ori pe lună. =====

Abonamentul în țară :		Abonamentul în România și străinătate :	
Pe an	6 cor.—	Pe an	8 lei.—
Pe șese luni	3 cor.—	Pe șese luni	4 lei.—
Un număr 30 bani.			

Redacția și Administrația: Cernăuți, Str. Metgher 8.

Patriotism, cum îl înțelege „Neamțul“.

În împărăția noastră, cu multele sale neamuri și limbi, cu atâtea interese și aspirațiuni heterogene, s'a dezvoltat de cu bună vreme, o tendință de centralizare și de nivelare a deosebirilor de caractere ale națiunilor, cu scopul de a ușura exercitarea stăpânirii și de-a asigura puterea stăpânitorilor. Aceștia, reprezentând Curtea, care era și este germană, au căutat să impuie, după putință, caracterul german statului întreg. Spre scopul acesta, s'a încercat chiar colonizarea cu populațiune germană a diferitelor teritorii ocupate de alte națiuni, băștinașe în locurile respective. „Kulturträger-ii“ aceștia însă, nefiind în stare a asimila provincii întregi, ba fiind chiar înșiși amenințați, din cauza minorității lor, să dispară, au fost mărginiți de a fi puncte de razim pentru alți factori ce urmau același scop: administrația, justiția și școala.

Acești trei factori, pentru a împlini, pe lângă destinația lor de organe necesare statului și acea misiune de centralizare a cărei necesitate o resimte orice stat și îndeosebi un stat poliglot, nu puteau să aibă decât un caracter german. Și astfel administrația, justiția și școala au creat acel tip specific austriac pe care poporul l-a caracterizat cu cuvântul de „neamț“. „Neamțul“ nu e totdeauna german, el e mai ales ceh, polon, rutean, evreu și chiar român, aplicat în serviciul statului, și care „scrie nemțește“. (Și azi mai auzi pe cutare beamter respunzând la întrebarea: „Wie geht's?“ — „Schreib' deutsch!“) Pentru un „neamț“

nu există naționalitate, confesiune, aspirațiuni culturale, mai ales unele deosebite de cele germane: tot rostul existenței sale se caracterizează prin două litere, adică una pusă de două ori: „k. k.“ (kaiserlich-königlich), „cinstitul K. k.“ din documentele românești de la începutul stăpânirii Austriei în Bucovina.

Sub influența „nemților“ s'a creat la noi un spirit public internațional, „patriotic“, care a făcut că în primul nostru gimnaziu înființat în 1808 nu s'a simțit necesitatea de-a se preda limba română timp de 40 de ani, că în seminarul ce forma preoți pentru poporul român s'au putut face cursuri latine și germane până în anul 1848, că uricele școalelor susținute de fondul religionar, pentru care a fost prevăzută limba română ca limbă de propunere au rămas literă moartă, că absolvenții Școlii normale până acum câțiva ani mergeau în mijlocul poporului pentru a-i învăța tineretul fără să cunoască suficient propria lor limbă (pe care o uitau umblând la școală), că ni s'a dat un liceu de stat „național“ abia în urma Rutenilor, că în acest liceu „național“, precum și în cel „confesional“ din Suceava „nemțismul“ încă stăpânește pe deplin sub forma „utractivismului“, că la aceste licee se pune în praxă tendința de-a majoriza elementele române ale corpurilor didactice prin cele evreo-nemțești, că în toate oficiile: de stat, de țară și comunale se întrebuintează numai limba germană că am avut tineri universitari ce ascundeau panglica tricoloră a societății lor când mergeau la cursurile unui profesor german etc. Acest spirit public, infiltrat de cătră „nemți- „intelligenței“ noastre, adică clasei culte care a ieșit din sinul poporului român, din Bucovina, a dat naștere unui patriotism rău înțeles, pe care generațiile trecute nu-l credeau destul de sincer și adevărat, dacă nu se lepădau sau cel puțin nu se rușinau de ce era al lor moștenit din vremuri vechi. Poporul însă a dovedit patriotismul său adevărat de repețite ori: în luptele cu Ungurii răsculați, la Königgrätz, în Bosnia etc., și el doar nu devenise „neamț“, ci flăcăii noștri, servind Austria, erau totașa de români ca arcașii lui Stefan, strămoșii lor. Patriotismul „nemțesc“ tinde și reușește să facă din cetățeanul intrat în vre-o funcție publică, o ființă incoloră, fără alte aspirațiuni și năzuințe decât, pe lângă grija de traiu, de-a se arăta patriotic prin neglijarea limbii sale și prin ocolirea oricărei cooperațiuni în chestii naționale. Dar nu numai cei ce servesc statului au fost prinși de acest curent, ci și oameni independenți, boierii, cari au fost ademeniți cu onoruri: titluri, decorații, po-

sturi de încredere, și cari nu aflau nenatural să fie crescuți în spiritul „nemțesc“ (vorba răpăusatului baron Mustața cătră regele Carol: „Majestät, wir sind deutsch erzogen“). „Nemțismul“ dăduse deci roade îmbielșugate în pepinierele sale de caractere: oficiile și școalele. Astfel de caractere sunt în orice caz pe placul stăpânirii, pentrucă îi ușurează poziția față de trezirea conștiinței naționale a popoarelor. O astfel de ținută e și pentru individul nemțit comodă și de folos personal. Inșă statul nu consistă numai din „nemți“; mai sunt și aceia cari plătesc pe „nemți“ din birul lor și cari, dacă merg să plătească acest bir, dacă caută dreptate la căpitan sau la judecător, dacă vreu să facă o „pof-tire“ la stăpânire, să se folosească de instituțiile publice ale statului (căile ferate, poșta etc.) nu știu nemțește, ci numai așa cum au învățat dela mamele lor, și cari totuși au lipsă să înțeleagă pe „nemții“ puși în posturile respective și au dreptul să fie înțeleși de ei. Și în privința aceasta „nemțismul“, practicat așa cum se practică la noi, pe o scară foarte întinsă, devine o nedreptate crudă față de popor: el așează în districte curat românești judecători, amployați și servitori cari nu înțeleg românește și deci nu se pot înțelege cu poporul pentru administrarea căruia sunt aplicați, silindu-l pe acesta să încerce a vorbi limbi străine pe cari nu le poate învăța, sau să se servească de tălmaci; iar în districte mixte sistemul „nemților“ aplică cu predilecție indivizi ce știu, pe lângă limba germană, numai rusește, silind pe Români pretutindenea să se simțească stăpâniți de străini.

Inconvenientele și chiar pagubele ce rezultă din acest sistem pentru poporul român, au fost recunoscute în tot timpul de unii și de alții cari erau mai puțin stăpâniți, sau liberi de erezia nemțismului. Inșă aceștia au fost prea puțini și străduințele lor rămăneau zădarnice, căci nemțismul prinsese prea mari rădăcini în sufletele acelora, cari, pe urma culturii lor, aveau puțința să lumineze poporul asupra drepturilor sale. Pe aceștia, dacă și aveau tragere de inimă pentru popor, educațialor îi făcuse fricoși, și patriotismul „nemțesc“ îi împiedecă să facă ceva pentru poporul lor, căci acest „patriotism“ cunoaște datorințe și jertfe, nu consideră inșă și drepturile care rezultă din împlinirea datorințelor. Așa a fost posibil ca chiar în administrația fondurilor noastre confesionale noi să devenim străini și să fim șicanați de tot veticul, și să fim la discreția străinilor până și în oficiile țării.

Patriotismul luminat, sprijinit nu pe dogme impuse ci pe convingeri, tinde la bunăstarea și înflorirea împărăției și a cetă-

țenilor săi. Inșă această bunăstare și înflorire nu e favorizată oriunde cetățenii sunt împiedecați în dezvoltarea lor culturală și economică. Progresul economic nu e posibil fără un progres cultural, iar progresul cultural pentru Germani are caracterul german, pentru Poloni și Cehi caracterele polon și ceh, și deci și pentru Români nu poate fi altfel decât românesc. Și fiecare în parte nu poate servi patria mai bine decât în cercul restrâns în care se află, fie ca funcționar, fie ca preot, fie ca învățător sau profesionist liber: el trebuie să promoveze progresul pe orice teren. Progresul însă nu se promovează dacă de pildă, pentru a face pe copiii români părtași de anumite cunoștințe folositoare, aștepți până ce vor învăța nemțește sau le predai aceste cunoștințe în limba nemțască când ei abia încep a ceti nemțește, ci dacă alegi calea cea mai scurtă ce duce la țintă: deci, dacă dai Românilor școală națională. In acest sens, a fi bun naționalist, înșamnă a fi bun patriot. Patriotismul nu poate pretinde ca Românul să-și instrăineze sufletul prin cultură străină, cea germană, sau să se lase desnaționalizat de vecinul său ucrain care i-a invadat țara, căci nici germanul, nici ucrainul nu sunt „statul“, ci statul îl formăm cu toții așa cum suntem și avem dreptul să pretindem dela stăpânire ca să ne dea posibilitatea să și rămânem așa cum suntem, fără a pierde din drepturile noastre în folosul altor neamuri. Un astfel de patriotism, sigur, e mai puțin comod decât patriotismul în sensul „nemțesc“, atât pentru stăpânire, cât și pentru toți aceia cari până nu demult jucau rolul „neamțului“. Statul are de deslegat probleme grele, iar individului cult i-se cere de cătră poporul său și ceva muncă care e afară de păreții biroului unde își exercită profesia. Inșă principiul național, declarat odată ca o necesitate fatală, fiind natural și logic, nu poate fi ocolit, și a amâna rezolvirea problemelor ce el le impune, înșamnă a crea dificultăți din ce în ce mai mari.

Aceste reflexii, cari s'ar putea face oricând, căci situația noastră tristă în privința națională le impune de câte ori cineva privește cu atenție viața și instituțiunile noastre, nu le facem acumă pentrucă n'am avea alta ce zice, ci ele chiar în momentele de față sunt mai actuale ca oricând. Ne gândim la greutățile ce le întimpină acțiunea noastră școlară, contrariată de organele administrative și lipsită de sprijinul suficient, ba chiar ridiculizată, din partea Românilor. Această atitudine a Românilor, rezultă la unii puțini simplu din mișelie, la cei mai mulți însă din lipsa de interes sau din sfială „patriotică“.

Iar această lipsă de interes în chestii naționale ce e alta decât rezultatul educației primite de la „nemții“ noștri timp de o sută treizeci și opt de ani! Și ne gândim mai ales și la ultimul eveniment în chestia noastră bisericească. Ni-s'a dat un vicar rutean, contra voinței Mitropolitului și cu toate protestările a mii de Români ce cereau o regulare definitivă a chestiei bisericesti; ni s'a impus pe căi piezișe și noi, după puțină burzuluială, l-am acceptat. S'a părut dela început că ținuta noastră hotărâtă, dela Vlădică până la opincă, va deveni o etapă de progres istorică în viața noastră națională. Protestul energic al Prea Sfinției Sale Mitropolitului, aclamat cu venerare de toți, ne dădea nădejdi bune, adunarea de protest a preoțimii, care nu s'a sfiit să rostească cuvinte de infierare la adresa unei politici dușmănoase nouă, părea începutul unei acțiuni generale care să nu se lase abătută prin nimic dela apărarea drepturilor noastre. Inșă iată că veni semnalul desarmării de „sus“: Manasterski e introdus în funcția sa, iar preacuviosul domn E. Popovici primește să fie al doilea pe lângă Manasterski, cu un titlu fără rost. Ce s'a întâmplat? Ne spăriasem probabil noi înșine că am devenit prea îndrăsneți pentru principiile „nemțești“ ce ni-s'au înfiltrat de mai bine de un secol și ne temeam să nu fim priviți ca răi patrioți apărându-ne drepturile. Și așa au învins, nu numai „nemții“ centraliști de azi, ci toți aceia cari ne-au impus acel spirit public de care am vorbit mai sus. Au învins toți guvernării dela Enzenberg până la Bourguignon și toți dascălii de „nemție“ dela Thalingen până la Tumlriz. Scurt zis, a învins concepția „nemțească“ a patriotismului, ca și când Românul nu ar putea să-și împlinească datorințele către stat păstrând autonomia confesională ca toate celelalte neamuri, vorbind limba sa românească și — apărându-și sufletul și averea moștenită de înstrăinare.

Ce înșă s'ar fi putut face? S'ar fi putut face ceea ce era logic să urmeze protestului: lămuriri aduse direct înaintea tronului asupra procedului sub care suferim. Ar fi adus aceasta un rezultat, era bine de noi, dacă nu l-ar fi adus, cel puțin ne purtam bărbătește până la sfârșit. Aici îmi vin în minte cuvintele ce le-a adresat un țaran tirolez regelui Max Josef de Bavaria, când Tirolul ajunsese sub stăpânirea acestuia, grație omnipotenței lui Napoleon. Max Josef era un rege blând și care căută cu sinceritate să câștige inimile Tirolezilor, dar amplexii lui îi zădărniciu, prin procedura lor brutală, cele mai bune intenții. De aceea, la o serbare poporală la care a luat parte și regele, un

țaran îi adresează următoarele cuvinte: „A gueter, lieber Herr bischt, recht zum Gernhaben, dös muaß scho wahr sein. Aber hörscht: deine Schreiber san nix wert“. Cum nu s'a aflat cineva dintre noi, o față cu autoritate căreia nu i-s'ar fi putut refuza o audiență, să se prezinte în fața tronului și să zică în felul tirolezului: „Măria Ta, știm că ești bun și ne iubești, și, dacă este cu puțință, Te rugăm să treacă păharul acesta dela noi, iar dacă nimica nu se poate schimba, primim hotărârea ce ai dat-o; dară să știe Măria Ta că Sfetnicii Te înșală și că Românii din Bucovina sufer de răutatea lor“.

Noi însă n'am căutat să pătrundă glasul nostru până acolo unde ar fi fost mai de folos, pentrucă tot încă credem că a primi cu resignare o nedreptate înșamnă a fi loial. Suntem patrioți în felul cum înțelege și o dorește. — „Neamțul“.

Naționalismul „Foi Poporului“.

„Foaia Poporului“, organul partidului „național-țărănesc“ în Bucovina. zis și democrat, caută totdeauna să afișeze „naționalismul“ său sus de tot.

Așa înfierează organul acesta pe toți aceia cari din nefericire au nume în *-vici* sau *-schi*, tăgăduindu-li bunele intenții și chiar și dreptul de a se manifesta ca Români și dascălește pe aceia care în scrisul lor scapă din vedere vre-o virgulă sau întrebuițează vre-o frază sau un cuvânt cu care redactorii acestui organ nu sunt deprinși, afirmând pe dată că cutare nu e român ci ucrain, cutare nu știe românește. Că în rândurile conducătorilor acestui partid se află însă de cei în *-vici* și *-schi*, ba că cutare politician democrat, cu ifos de mare naționalist nu e în stare a scrie un articol pe românește și trebuie să-și fie studenți ca talmaci și traducători pentru articolele scrise nemțește care voiește să le tipărească în „Foaia Poporului“ pentru „țărani“, asta încă nu vra să zică nemică. În marea lor goană după oameni pe cari i-ar putea stigmatiza de răi naționaliști, de Români cu mustră de „ucraini“ au ajuns cei din jurul acestui organ într'adevăr până la absurditate, așa că nici țărani nu mai iau în serios cele scrise în „Foaia Poporului“. Doar nu de geaba a spus mai dăunăzi un gospodar din Horodnic, că mai demult citia „Foaia Poporului“ dar acuma nu o mai citește pentrucă prea scrie la „porcării“. E acel fel de judecată al țaranului de a caracteriza ceva în două trei vorbe.

Îndeosebi însă grijește „F. P.“ ca fiecare preot „nedemocrat“ să fie terfelit și făcut de batjocură înaintea țăranilor, se vede că cu „intenția“ de a spori religiositatea la țărani în felul său. Dacă nu-i poate spune unui preot că e „bețiv“, decăzut, imoral sau alte cele, atunci ia în râs naționalismul său.

Iată un exemplu tipic. În „Foaia Poporului“ Nr. 43 cetim următoarele sub titlul „Naționalism popesc“. Gazeta Ruteniilor ucraini „Nowa Bukowyna“, No. din 19 I. c. scrie următoarele:

„La începutul anului școlar curent, parohul din Ștănești-de-sus (pe Ceremuș) Ioan Popescul, a adus la internatul român din Cernăuți 6 băieți ruteni ca să facă din ei Ianiceri. La predarea băieților în sama directorului internatului, numitul paroh a zis: „Să ferească D-zeu să afle cineva aceasta, căci eu trăiesc foarte bine cu Rutenii, ei având încredere nemărginită în mine. În acest mod pot să lucrez cu mult mai bine pentru Români decât prin agitație pe față“... și așa mai departe.

„Foaia Poporului“ adaoage apoi: „Cităm acest pasaj din gazeta Ucrainilor bucovineni, ca să arătăm la mâna unui caz concret cum înțeleg calfele lui Byžan (citește: Bejan pe care vra „F. P.“ să-l facă ucrain schimosindu-i numele neaoș românesc) „naționalismul“ român. Scot din comune curat rutenesți băieți ruteni și-i bagă în internatul român, pe sama băieților de țărani români, cari din cauza aceasta nu sunt primiți în internat“.....

Înțelegem că organul partidului ucrain, combătând pe oricare preot român nu cruță nici pe părintele Popescul, dar e întrebarea dacă „Foi Poporului“ i se poate ierta că lovește și ea într'un român folosindu-se de armele ucrainilor. Că între partidul ucrain și cel „național-țărănesc“ dela „Foaia Poporului“ există o alianță contra partidului celuilalt, asta e lucru cunoscut, dar după tactica ce o observă organul partidului-democrat întru combaterea contrarilor săi politici — a fraților de acelaș sânge — se vede lămurit că cei dela „Foaia Poporului“ s'au angajat față de ucraini deadreptul ca slugi și nu ca aliați. Iată câteva exemple pentru afirmația noastră:

Inspectorul român Simionovici nu plătește nici o ceapă friptă după zisele „Foi Poporului“, pe când fostul inspector rutean Omeilian Popowicz e un adevărat semizeu înaintea căruia politicianii partidului „național-țărănesc“ fac temenele până la pământ. Adunările convocate de Români, chiar și imposantul meeting din 1912 în chestia bisericească cu cele 12 mii de participanți nu însamnă nemică pe lângă adunarea convocată de „ucraini“ la care au luat

parte după spusele d-lui Chisanovici din „Tagblatt“ 2000 de ruși, după spusele organului ucrain „Nowa Bukowyna“ care sigur că exagerează și ea cam 1200. Cu prilejul numirii lui Manastyrski „Foaia Poporului“ afirmă că aceasta numire nu are „aproape nici o importanță pentru dezvoltarea noastră națională“, adunarea de protest a preoților e o „comedie hazlie“ și câte altele. Totuși face „organul partidului țărănesc“ și cu chestia școlară. Dacă școalele particulare nu sunt combătute pe față de organul acesta, totdeauna însă sunt luate în batjocură și numite „proști“ ale cutărui popă.

Să revenim însă la cazul părintelui Popescul pe care „Foaia Poporului“, luându-se după „Nowa Bukowyna“, îl acuză că ar fi adus 6 băieți din Stănești-de-sus și i-ar fi băgat la internatul românesc pe sama băieților de țărani români. După informațiile ce le-am căpătat s'au primit la internatul român din Stănești abia 3 băieți, din care doi, cu numele Isar, cercetează gimnaziul românesc din Cernăuți încă înainte de a fi căpătat părintele Popescul parohia aceasta. Că numele Isar nu miroasă a ucrain asta o știe orisicine nu e angajat să facă slujbă partidului ucrain. „Foaia Poporului“ repeteste deci dară o minciună pusă în circulație de ucraini, folosindu-o ca armă cu aceiaș reavoință contra unui preot român ca și Rutenii.

Să arătăm acum „la mâna unor cazuri concrete“ cu câtă dragoste și cu câtă sinceritate reprezintă „Foaia Poporului“ interesele țăranilor români.

Înainte de începerea anului școlar a publicat aceasta foaie în fruntea gazetei un articol în care se îndemna țăranimea de a nu-și mai trimite copiii la gimnazii, pentru că gimnaziile nu-i aduc folos țăranului. Prostia aceasta a trebuit să o repareze d. deputat Modest Scalat publicând un articol frumos și plin de sinceritate îndemnând poporul ca să nu slăbească de a-și trimite copiii la școalele mijlocii care sunt de mare folos. A spus țăranilor să nu asculte de gazetele care caută să-i abată dela frecventarea școalelor, ci să se ieie după pilda celorlalte nații cari aleargă la școală pe întrecute.

„Foaia Poporului“, care strigă vecinic că copiii țăranilor români nu se primesc la Internatul din Cernăuți, ci pe sama lor se primesc copii din sate „curat rutene“, n'a voit să publice escrierea de concurs ce i s'a trimis pentru primirea băieților în Internatul român. Tot așa a refuzat „Foaia Poporului“ să tipărească concursul pentru primirea băieților la Internatul din Câmpulung.

Pentru a aduce lucruri folositoare la cunoștința poporului, precum anunțarea terminului pentru primirea în internate etc., cere „Foaia Poporului” ‘plată dela societățile culturale rom., iar otrava sufletească ucigătoare o ori ce simț de omenie o prezintă cetitorilor săi din belșug și cu litere mașcate.

Astfel se prezintă naționalismul „Foi Poporului” în lumina sa adevărată. Cum vedem, el este cu mult mai prost decât „naționalismul popesc” criticat de organul partidului țărănesc.

Documente.

Contract de zestre.

Timbru-sigil („1 Gulden“).

Vroind chemarea omenească a să face legătură de căsătorie legiută între iscălitul văduvoi Dumnealui boierul Scarlatachi fon Stărce și între Catrina fiica Dumnealorsale Mihalachi și Paraschița v. Constantinovici-Grec din Mihalce, pentru aceasta s'au făcut următoare așezare spre vecinica ținare.

1-le. Dumealor părinții miresii Mihalachi și Paraschița v. Constantinovici-Grec dau zestre fiicii sale Catrina lângă cuvioasăle straie, așternut, și pre lângă rânduială din casă precum i să cuvine și 70 = *) aur, cu aceasta adaogere ca viind acestii bani după cum să înțelege în mânilor Dumisale mirelui Scarlatachi v. Stărce, Dumnealui Scarlatachi v. Stărce să aibă pentru primire banilor de 70 = galbeni a siguripsi (sic!) pe fiica sus pomeniților Catrina cu parte de moșie sa ce o are cumpăratură dela fratele Dumisale Manolachi v. Stărce întru acel feliu ca întâmplându-să Dumnealui mirele să moară mai înaintea de soția sa Catrina ia să să numască și să rămăie vecinica stăpână a părții de moșie din Broscăuți cumpărată dela numitul Manolachi v. Stărce ca o despăgubire zestre sei luatei în bani cu 70 = aur, ne având copii Dumisale Scarlatachi v. Stărce nici o dreptate de a face protimisire asupra aceștii părți cumpăratei dela Dumnealui Manolachi v. Stărce.

2-le. Dumnealui mirele Scarlatachi v. Stărce primește legătură acestui punct dintăiu, să mulțamește cu zestre celor de sus pomeniții 70 = de galbeni și cu lucrurile cele luate din casă care aice anume nu să pomenesc, pre de plin ca pre o parte frățască a miresii Catrina, și prin acest contract de căsătorie să îndatorește a hărăsă parte de moșie ce o are cumpăratură dela fratele

*) Semnul = e pus aice în locul semnului #

Dumisale Manolachi v. Stărce Dumisale miresii cu aceasta adăogere ca aceasta parte cumpărată din zăva cununii și din zăva primirii celor de sus pomeniți 70 = aur să rămâie vecinica a Dumisale miresii Catrina întru acest feliu, ca dăruind Dumnezău lor copii să aibă acești copii din a doao căsătorie Dumisale Scarlatachi v. Stărce a trage din aceasta parte de moșie așa frățește precum a trage parte frățască și din ceialaltă parte de moșie a Dumisale mirelui Scarlatachi v. Stărce ce o are baștină în Broscăuți de pe maică sa Zoița fon Stărce născută Volcinschii, însă copii din a doao căsătorie cu soția sa Catrina să nu aibă dreptate a cere parte din parte de moșie dela Banila moldovenească ce o are Dumnealui mirele zestre de pe soția sa ce dintăiu, fata lui Minteci din Comărești adică copii din căsătorie al doile să nu aibă a cere parte din zestre tatului lor de pe soția sa ce dintăiu ce numai din baștină părintelui lor de pe baștină dipe cumpărătura părții de moșie dela Dumnl Manolachi v. Stărce; asemenea și copii dela căsătorie ce dintăi să nu aibă dreptate a cere parte din cumpărătura părții de moșie alui Manolachi v. Stărce, ce numai din moșie de pe maica lor fata lui Minteci și din baștina parintelui lor, fiind că cumpărătura dela Manolachi v. Stărce iaste averea la miresii Catrina născută v. Constantinovici pentru cei 70 = galbeni aur zestre ce au intrat în mâinile mirelui.

3-le. Să îndatoresc amândovă părțile logodnici a păză cinste și statornica căsătorie între ei, a să ajuta unul pe altul între săne până la moarte, și a nu da pricina unul altuia de răzvrătire sau viață rea

4-le. Însă întâmplându-să ca sus pomeniți logodiți din căsătorie lor să nu aibă copii atunce Dumnealii mireasa Catrina v. Constantinovici rămâne vecinică stăpână hărăsăitei părții de moșie cumpăratei dela Dmnl. Manolachi v. Stărce ne având Dumnealui soțul Scărlatachi v. Stărce a să răspunde cu dănsa adică cu aceasta parte de moșie ce are să rămâie numai cu zestre celor 70 = galbeni, și cu baștina sa, și zestre depe soția sa ce dintăi și iarăși

5-le. Întâmplându-să ca mireasa catrina în vreme căsătorii să moară fără de odraslă, atunce parte ei cea cumpărată dela Manolachii v. Stărce să rămâie a neamului ei celui mai de aproape sau copii Dumisale Scarlatachi v. Stărce din căsătrie cea dintăi să aibă a plăti cei 70 = galbeni și moșie să rămâie alor, având Dumnealui mirele numai parte cea pravilnicească pre vreme vieții sale așa atrage, precum și murind Dumnealui mai înainte de soția sa să aibă Dumnealii mireasă Catrina așa trage parte sa pravilnicească pe vreme vieții sale din baștina și adunata avere soțului său.

6-le. Pozvolesc amândovă părțile ca aceasta legătură de căsătorie să să treagă la tabula țării în cărțile cuvioasă, iară Dumnl. mi-rele Scarlatachi v. Stărce să se șteargă din stăpânire părții cumpăratei dela fratele Manolachi v. Stărce carele iaste întabuluită în cartea al 9-le a condicii noao fila 643 până la 654 numărul 292 și înlocul numelui Dumisaie să se întăbăluiască Dumneaii Catrina născută v. Constantinovici Grecul ca vecinica stăpână.

i Spre țării aceștii legături urmiază iscăliturile amândurora părților în fața martorilor poftiți, care împreună ca martori au iscălit.

S'au făcut în Mihalce la 11-le Octomvrie c. v. 1839.

M. Konstantinovitz Grekul.

Paraskiwa Konstantinovicz von mir unterschrieben D. Tabora. — Scarlatachi v. Stărce pozvolesc (h. Skarlataki v. Stircze bewillige).

— Catrina Constantinovici — am iscălit pe zăsa Dumis. și sănt martor Ilia Răus. — Demeter v. Tabora, Zeuge.

Știri mărunte.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Numire la universitate. D. Dr. Valerian Șesan fu numit de cătră ministerul Cultelor și Instrucțiunii publice docent la facultatea teologică din Cernăuți.

Numire în corpul didactic. Părintele George Ciupârcă, catehet-suplinitor la „Școala Normală“ în Cernăuți, fu numit profesor de religie în calitate definitivă.

Dela comitetul țării. D. Dr. Pauliuc Burlă, asistent la spitalul din Cernăuți, fu numit „medic-secundar“.

O faptă, vrednică de toată lauda. Gospodariul Ioan Dorneanu din Breaza a dăruit curatorului școlii particulare românești de acolo suma de 200 de coroane cu care sumă s'a plătit chiria localului. E o faptă care se laudă de sine și care arată că poporul știe să prețuiască însemnătatea școlii. Dacă toți gospodarii cu dare de mână ar urma pilda frumoasă a d-lui Dorneanu, atunci școalele particulare s'ar susținea fără greutate și nici o putere din lume n'ar putea împiedeca curentul de renaștere națională din Bucovina.

Examen. D. Olinschi, fiul răpăusatului președinte al tribunalului din Suceava, a trecut examenul al II-lea în drepturi.

Cazuri de moarte. Duminică în 29 Septembrie a. c. s'a trecut din viață în Rădăuț d-na Rosa de Isar în vârsta de 58 de ani. — La începutul lui Octombrie a murit subit funcționarul dela căile ferate în Cernăuți George de Malinescul. Se pornea în drum și când da să urce în tramway, căzu mort de un atac de inimă. — Arcadiu Socolean, fiul d-lui director Dimitrie Socolean, a murit în 29 Octombrie ca elev al liceului al III-lea din Cernăuți în vârsta de abia 18 ani. — Condolențele noastre!

Concertul „Armoniei“. Concertul ce l-a dat societatea „Armonia“ cu concursul vestitei pianiste Madaline Cocreșcu în ziua de 10 Noembrie în Cernăuți a reușit foarte bine. Atât celebra artistă cât și corul „Armoniei“ s'au achitat în mod strălucit de rolurile lor. O dare de samă amănunțită vom aduce în numărul proxim.

Petrecere. Societatea Meseriașilor români din Cernăuți și suburbii aranjează o petrecere cu concert dat de corul meseriașilor care o va aranja în ziua de 16 Noembrie st. n. c. în sala de gimnastică strada Iosif 14. Începutul la ora 8 seara. Întrarea 1 cor. de persoană. Tot Românul de bine este bine venit. Venitul curat este destinat pentru fondul învățăcelilor români.

Interpeleția d-lui Simionovici în chestia bisericească. În ședința din 29 Oct. a parlamentului d. deputat Simionovici a interpelat guvernul în scopul regulării chestiei bisericești gr. or. din Bucovina. În discursul său, arată marea nedreptate ce li s'a făcut Românilor din Bucovina prin numirea ruteanului Manastyrski de arhimandrit consistorial. Pentru Români acest act e o lovitură foarte grea care e potrivită ca poporul român să fie împins din pozițiunea lui câștigată în cursul veacurilor. Părtinirea fățișă a Rutenilor din partea guvernului a provocat o adâncă amărăciune în toate straturile poporului român, care și-a împlinit datoria față de împărat și țară în chipul cel mai conștiincios. Poporul român e îngrijorat mai cu seamă, că guvernul se va lăsa împins înainte și mai departe pe calea rutenizării Consistorului, ceea ce ar avea ca urmare, că Consistorul, care ar trebui să fie expresia vizibilă și locul unirii în credință, va deveni în paguba ambelor popoare arena pasiunilor naționale. Întreabă guvernul, dacă e aplicat să ieie în considerare pe terenul bisericesc și pretenșiunile Românilor, iar pe viitor să se abție dela orice amestec unilateral în favorul Rutenilor; în sensul dorințelor stăruitoare a tuturor credincioșilor gr.-orientali din Bucovina să pornească imediat tratative în scopul regulării stărilor din biserica greco-orientală, să promoveze aceste tratative spre un

rezultat favorabil cu toate mijloacele ce-i stau la dispoziție și prin aceasta să asigure pe terenul bisericesc pacea între popoare.

Schimbări la primăria din Cernăuți. Primarul orașului Felix baron Fürth, constatându-se în fondul săracilor o lipsă de 43 de mii de coroane, s'a văzut silit să se retragă dela postul său. Prietenii acestuia au restituit banii, dar cu toate aceste toată lumea condamnă stările corupte ce dăinuiesc în gospodăria orașănească. — Scaunul de primar din Cernăuți n'a rămas lung timp văduvit. Marți în 4 Noemvrie s'a întrunit consiliul comunal și a ales de primar pe viceprimarul I-ii de până acuma Dr. Salo Weisberger și în locul acestuia fu ales consilierul aulic Barleon.

Burse vacante. Comitetul „Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina“ publică concurs pentru ocuparea următoarelor burse vacante: 1) O bursă de 104 cor. din fundațiunea „Elena Sireteanu“ numai pentru eleve dela școala primară de fete din Rădăuți; 2) două burse à 200 cor. anual din fundațiunea „Pumnuleană“ pentru studenți universitari; 3) trei burse à 200 cor. din fundațiunea „Hormuzachi“ pentru elevi români gr.-or. dela școlile primare sau secundare, întreținuți în Internatul Francisc Iosif de băieți români. — Petițiile sunt a se înainta până la 15 I. c.

Cetățeni de onoare. Consiliul comunal din Broscăuți-nci a numit într'o ședință pe următorii domni cetățeni de onoare: Dr. Constantin cav. de Isopescul-Grecul, Dionisie Simionovici, inspector școlar de țară, Dr. Iancu cav. de Cuparencu, Dimitrie Popovici, meritosul paroh și harnicul luptător din Broscăuți, Mihai Ilică, învătător și George Manilici, cond. al școlii românești din Broscăuți-nci.

Un dar princiar. Principesa Maria a României a dăruit suma de 8000 lei pentru ajutorarea văduvelor din județele Vâlcea și Argeș ai căror bărbați au murit de holeră.

Constituire. Societatea academică social-literară „Carmen Sylva“ din Graz, s'a constituit pe anul curent alegându-și următorul comitet: președinte: George Palievici, stud. com. și iur. abs.; vice-președinte: Alexandru Pop, stud. com.; secretar: Valer Chibuculțean stud. com.; casier: Octavian Bocancea, stud. ing.; controlor: Vasile Mureșan, stud. med.; bibliotecar: Nicolai Dobrota, stud. com.; maestru de scrimă: Victor cav. de Tarnavski, stud. ing.; econom: Emanuil Nolly Sauciuc, stud. med.

Cununie. D. Simeon Nacu, funcționar la conducerea căilor ferate din Cernăuți, și-a serbat cununia cu d-șoara Victoria Hoinic în 14 Septemvrie a. c. Felicitările noastre!

C. P. S. R. Societatea Cercul Profesorilor Secundari Români a ținut în 26 Octomvrie adunarea sa generală, în care s'a ales următorul comitet: Președinte d. dr. Radu Sbiera, vicepreședinte d. Orest Luția, secretar d. D. Marmeliuc, casier d. A. Procopovici, bibliotecar d. dr. I. Grămadă, controlor d. D. Vasilovici, membri fără funcție specială d-nii: I. Brăteanu, A. Buga și E. Rabener.

Adunarea generală a fost bine cercetată, atât de profesori din loc cât și de cei din provincă și spiritul ce a domnit în această întrunire, cât și persoanele alese în comitet ne îndreptățesc a crede că activitatea acestei societăți cu scopuri foarte laudabile va fi de-acuma mai intensă, căci, dela publicarea broșurii d-lui Greciuc în chestia utracvismului, ea nu s'a prea manifestat. În cursul discuțiilor ce au avut loc în această adunare s'au atins multe afaceri importante ce privesc interesele (nu cele materiale) ale corpurilor didactice dela liceele noastre așa zise naționale, unde profesorii români sunt amenințați de majorisarea prin elemente străine; s'au adus înainte inconvenientele de care sufer elevii și profesorii liceului III de stat din cauza lipsei unui edificiu propriu, încăpător și igienic, s'a constatat că utracvismul rămâne la noi în vigoare, pe când Rutenii au primit acum încuviințarea să predea la Coțmani toate obiectele în limba lor, s'a exprimat regretul că într'o conferință a directorilor în chestia utracvismului toți directorii români au votat pentru menținerea acestuia (regret atenuat încâtva de un orator prin împrejurarea că persoanele noastre oficioase, lipsite de sprijinul publicității și a deputaților, trebuie să se „îndreptă după vântul de sus“, ca să nu fie „scutate“) etc. Din cele ce s'au mai vorbit, am voi să relevăm plângerea că deputații noștri neglijează interesele noastre naționale pe terenul școlar și că nici din partea organelor de publicitate române nu se face nimic pentru apărarea intereselor românești (Excepția ce o face „Gazeta Mazililor și Răzeșilor“, fiind o străduință modestă, fără razim în nici un partid, scapă din vedere), și deci s'a dat expresie unei necesități vii, de a vedea creat un organ nou, independent, care să fie „românesc“: deci nici apărărist, nici democrat. De asemeni s'a insistat asupra trebuinței de a propaga și crea între toți profesorii români din țară o unitate în idei și convingeri pentruca aceștia să nu fie (precum cei mai mulți nici nu sunt) „aparariști“ și „demo-

crați", ci tovarăși de muncă cari urmăresc acelaș ideal: întărirea și luminarea elementului românesc în această țară prin creșterea națională a tineretului.... Dumnezeu să le ajute!

„Foaia Poporului”, dacă știe oricând să ghiontească și să atace, cu sau fără motiv, știe câteodată să și răspundă la critica ce i-se face, însă numai câte odată, căci, când i-ai dat de bubă, tace ca să nu-i scoți și alte păcate la iveală. Iar când răspunde ocolește ceea ce-i esențial și vorbește de nimicuri pe cari le mestecă cu bajocuri personale cari trebuie să ție loc de argumente. Astfel, după ce noi am dat expresie idignării ce trebuie să cuprindă pe orice român de bine văzând că „democrații” noștri manifestează în favorul jidanului Beilis din Chiev, își bat însă joc în „Foaia Poporului” de chestia bisericească din Bucovina — „F. P”. nu află alta de zis decât să apere pe un anumit Const. cav. de Zopa. care, fără să fi fost numit cu numele, ne-a servit în N-rul trecut ca exemplu de căpătuială în serviciul țării, prin partidul pe care-l hărăgătește. Această apărare se face, numind pe doi colaboratori de-ai noștri »țigani», idioți etc. Revenim asupra notiței respective din „F. P”. numai pentru a înfiera încăodată spiritul josnic care domnește în compania „democrată” și pentru a arăta ce influență depravatoare exercită ea asupra tinerilor ce stau în serviciul ei. Astfel redactorii „Foi. P”. niște studenți universitari cari în discursuri publice (de pildă la un congres studentesc) nu uită a se declara de idealști, prieteni ai luminării poporului nu se sfiesc a trimite în mijlocul acestui popor cea mai desgustătoare și otrăvitoare presă scrisă de ei la comanda unei adunături de un nimernic. Și astfel și tânărul Zopa, care ca persoană particulară nu ne interesează cu nimic, a învățat în școala democrată a-și bajocuri până chiar părinții părinților săi. Căci dacă acest ucenic al d-lui Chisanovici „autorizează pe niște briganzi de presă a numi pe d-nii Vitenco, colaboratorii noștri „țigani”, iar pe strămoșul lor „rob”, el se face a uita că din întâmplare bunica sa după tată a fost din familia Vitenco, aceeași din care se trag d-nii numiți și că moșul său mazil cu prejudeții de stare de sigur destul de pronunțate, nu s'a amestecat cu robi și țigani. Se vede că școala „democrată” nu cunoaște nici un fel de considerațiune când are lipsă de cuvinte de bajocură. Așa se cere acolo oameni „vrednici” și „harnici”.

Cătră abonați. Onorații abonați, rămași în restanță cu abonamentul pe anul al III-lea, sunt rugăți foarte stăruitor să binevoiască a se grăbi cu trimiterea abonamentului. Foaia noastră e avizată să se susție numai din abonamente, și dacă toți abonații nu se vor gândi să ni deie sprijinul lor la timp, atunci venim în perplesitate de a nu o putea scoate. Acei onorați abonați cari nu sunt în stare să ni trimită costul abonamentului deodată, pot să ni-l solviască în două sau trei răți.

Administrația.

Pe onoare, că servim mai întâiu
:: intereselor D-Voastre proprii ::

Acuma a sosit prilejul cel mai favorabil ca
să Vă încredințăm cât de bine și cât de
:: ieftin Vă va servi librăria noastră ::

„Școala Română“

din Suceava

dacă Ve-ți bine-voi a comanda recvisitele trebuincioase
pentru sesonul școlar la noi. Ne putem mândri că suntem
asortați cu cel mai mare deposit de cărți, caete, plum-
buri, penițe, condeie, cridă, bureți, hârtie de cancelarie,
concept, sugătoare, cuverte. Tipărituri de tot felul,
cataloge și condice săptămânale legate și broșate,
protocoale de gestiune, atestate, tablouri de absențe,

o o o o toate în limba română. o o o c o

Și de ce să nu cumpărați la librăria noastră?
De ce să cumpărați aiurea? Vă asigurăm,
că principiul librăriei noastre este să servim
în primul rând intereselor D-Voastre.

Prețurile noastre sunt mult mai ieftine,
Marfa noastră mult mai superioară în calitate
Serviciul nostru mult mai culant și con-
știincios decât la concurența noastră și
abia în ultimul rând ajutați D-Voastră
cumpărând la noi, întreprinderea noastră
comercială. Vă veți încredința că institutul
„Școala Română“ din Suceavă stă în
fruntea firmelor de această branșă.

Așteptăm cu o vie bucurie chiar o probă de comandă numai
dela D-Voastră și siguranța e pe partea noastră că Veți rămânea
clientul nostru pentru totdeauna.

Cu profund respect

Librăria și tipografia „Școala Română“
Suceava (Bucovina).